

Превоз и третман инфективног медицинског отпада

Контакт особе за третман инфективног медицинског отпада:

Мр сц. мед. Бранислава Матић (+381) 011-2684-566 локал 151
brankicam@batut.org.rs
Светлана Ђурђевић Нешковић (+381) 011-2684-566 локал 120

1.1. Поверите превоз и третман инфективног медицинског отпада ИЈЗС "Др Милан Јовановић Батут"

Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" је у могућности да понуди превоз и третман инфективног медицинског отпада. Пројекат "Техничка помоћ у управљању медицинским отпадом" који је подржан од Министарства здравља Републике Србије и реализован од 2007-2009. године, омогућио је да Институт буде Централно Место Третмана (ЦМТ) инфективног медицинског отпада.

Законска регулатива:

1. Закон о управљању отпадом – "Сл.Гласник " РС бр. 36/2009
2. Правилник о управљању медицинским отпадом - "Сл.Гласник " РС бр. 78/2010.
3. Закон о управљању отпадом "Сл.Гласник " РС бр. 36/2009; 88/2010
4. Закон о транспорту опасног терета - "Сл. гласник" РС бр.88/2010

На основу Закона о управљању отпадом, инфективни медицински отпад представља опасни отпад. Сви објекти у којима се пружају здравствене услуге и при томе ствара инфективни медицински отпад долазе у ситуацију да га не могу одлагати са комуналним отпадом, већ ће морати да га издвајају, прописно пакују и предају правним лицима овлашћеним за превоз и третман (уколико немају сопствене капацитете за то). Након третмана посебних токова опасног отпада он се може безбедно одложити на комуналну депонију. Сваки од ових делова процеса пропраћен је одговарајућом, законски прописаном документацијом, која се мора чувати ради евиденције и бити на увиду ресорним инспекцијским службама.

Почев од 2010. године, Институт за јавно здравље Србије послује као овлашћени оператер за транспорт и третман инфективног медицинског отпада из других здравствених установа у региону. У складу са прописима и добром праксом, отпад који се преузима мора бити раздвојен на месту стварања (оштри предмети у тврду амбалажу, остали мекани отпад у кесе). Правна лица заинтересована за коришћење ових услуга у управљању инфективним медицинским отпадом могу се обратити Институту писменим захтевом за прикупљање, превоз и третман инфективног отпада, ради склапања Уговора. **ЗАХТЕВ мора садржати ПИБ и матични број фирме као и податке за контакт.**

Захтеви за услужни третман инфективног отпада се шаљу на адресу или се лично могу поднети у писарници Института:

Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут"
Центар за хигијену и хуману екологију
Одсек за животну средину и здравље
мр сц. мед Бранислава Матић

Београд, 11000, Ул. Др Суботића 5

или електронском поштом на адресу: brankicam@batut.org.rs

Такође, потребно је да предузмете припремне радње како би ваш инфективни отпад био прописно спакован за транспорт у друмском саобраћају. Правилно дефинисање инфективног медицинског отпада омогућује његово правилно издвајање од других токова отпада. За то препоручујемо едукацију у овој области (линкови: **2. Едукација о управљању медицинским отпадом, - Континуирана едукација запослених у здравству - акредитовани програми**). У здравственој установи је неопходна набавка прописног потрошног материјала (кесе и кутије за инфективни медицински отпад, канте са поклопцем и педалом, контејнери, налепнице за обележавање тј. декларисање сваке појединачне амбалаже) и њихов размештај на одговарајућим местима и просторијама где се ствара инфективни медицински отпад. Тамо где је потребно треба обезбедити привремено складиште за контејнере. Сва амбалажа за привремено одлагање инфективног медицинског отпада мора бити прописно затворена, и од таквог материјала да онемогућава приступ преносиоцима обољења, тј инсектима и глодарима. При преузимању инфективног медицинског отпада потребно је придржавати се прописане процедуре, а напомињемо да се у случају пропуста у раздвајању паковању инфективног медицинског отпада исти враћа произвођачу отпада или на лицу места или из објекта за третман (Документ о враћању отпада). Отпад се мери у моменту преузимања, у присуству произвођача отпада. При доласку возила у здравствену установу врши се претовар отпада уз оверавање писане документације.

1.2. Основно о медицинском отпаду

У мају 2009. године ступио је на снагу **Закон о управљању отпадом**, који је правним и физичким лицима оставио годину дана да своје пословање ускладе са одредбама Закона. Закон прописује неколико **принципа** у практичном раду са отпадом и опасним отпадом. На пример:

- **Загађивач плаћа;** произвођач отпада сноси трошкове збрињавања отпада који је својом делатношћу произвео;
- **Отпад се разврстава према Каталогу Отпада;**
- **На месту стварања врши се одвајање различитих врста отпада**, па се коришћењем одговарајуће амбалаже у одређеним бојама обезбеђује паковање отпада и даље одвојено поступање са разврстаним отпадом, све у циљу заштите људи и животне средине;
- **Забрањено је мешање опасног и неопасног отпада;**
- **Забрањено је одлагање опасног отпада на депоније без претходног третмана** којим се значајно смањују опасне карактеристике опасног отпада;
- Власништво над отпадом престаје када следећи власник преузме отпад.

На основу члана 56. и 103. Закона о управљању отпадом предвиђено Министарство здравља и Министарство животне средине донели су **Правилник о управљању медицинским отпадом** ("Сл. Гласнику РС" бр 78/2010) којим се прописује начин и

поступак управљања опасним отпадом из објеката у којима се обавља здравствена заштита.

Правилник утврђује значење важних појмова, дефинише различите токове медицинског отпада, прописује елементе које треба да садржи **План управљања медицинским отпадом**, принципе сакупљања, паковања, означавања, складиштења, транспорта, чувања и третман медицинског отпада. Овим Правилником није регулисан посебан ток радиоактивног медицинског отпада.

Погледајте извод из Каталога Отпада, који се односи на медицински отпад:

18	OTPADI OD ZDRAVSTVENE ZAŠTITE LJUDI I ŽIVOTINJA I/ILI S TIM POVEZANOG ISTRAŽIVANJA (IZUZEV OTPADA IZ KUHNJA I RESTORANA KOJI NE DOLAZI OD NEPOSREDNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE)
18 01	otpadi iz porodilišta, dijagnostike, tretmana ili prevencije bolesti ljudi
18 01 01	oštri instrumenti (izuzev 18 01 03)
18 01 02	delovi tela i organi uključujući i kese sa krvlju i krvne produkte (izuzev 18 01 03)
18 01 03	otpadi čije sakupljanje i odlaganje podleže posebnim zahtevima zbog sprečavanja infekcije
18 01 04	otpadi čije sakupljanje i odlaganje ne podleže posebnim zahtevima zbog sprečavanja infekcije (npr. zavoji, gipsevi, posteljina, odeća za jednokratnu upotrebu i pelene)
18 01 06	hemikalije koje se sastoje od ili sadrže opasne supstance
18 01 07	hemikalije drugačije od onih navedenih u 18 01 06
18 01 08	citotoksični i citostatični lekovi
18 01 09	lekovi drugačiji od onih navedenih u 18 01 08
18 01 10	otpadni amalgam iz stomatologije
18 02	otpadi od istraživanja, dijagnostike, tretmana ili prevencije bolesti životinja

Отпад који садржи или је суспектан да садржи микроорганизме узрочнике заразних болести, те има инфективно својство представља опасан отпад, а када је проистекао из здравствене заштите људи то је инфективни медицински отпад.

Инфективни отпад чини до 20% укупно произведеног отпада у току вршења здравствене делатности, зависно од врсте пружених услуга и обучености особља. Другим речима, то је најзначајнија и најзаступљенија врста опасног отпада који се производи у објектима здравствене заштите.

1.3. Капацитети ИЈЗС "Др Милан Јовановић Батут"

Пројекат Министарства здравља Србије "Техничка подршке у управљању медицинским отпадом" финансиран од стране ЕУ (CARDS 2007-2009.) успоставио је територијални концепт у управљању медицинским отпадом, па је у складу с тим Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" додељена улога Централног Места Третмана (ЦМТ) инфективног медицинског отпада за територију града Београда. Концепт ЦМТ успостављен је по принципу 1 ЦМТ - 1 Административни Округ, осим у Београду, који се сматра посебним административним ентитетом у којем је лоцирано 11 ЦМТ установа. Кроз деловање Пројекта, Институт за јавно здравље Србије је опремљен специјализованим возилом за транспорт инфективног медицинског и аутоклавом са дробилицом за третман отпада, а извршена је и обука особља за обављање различитих послова у области управљања медицинским отпадом.

ОБЈЕКАТ ЗА ТРЕТМАН

Објекат је дворишна зграда Института за јавно здравље Србије и адаптиран, у свему, према захтевима Пројекта и у складу са Законом о изградњи. У функционалном смислу, у објекту су простори намењени за пријем отпада, смештај аутоклава, дробилице и део за санитацију контејнера.

ВОЗИЛО ЗА ПРЕВОЗ ИНФЕКТИВНОГ ОТПАДА

Возило за превоз инфективног медицинског отпада је наменско возило капацитета превоза три стандардна наменска контејнера од 240 литара за превоз инфективног отпада. Ово одговара приближно нето маси од 80 кг инфективног отпада пуног оптерећења возила.

АУТОКЛАВ

Аутоклав за третман (стерилизацију) инфективног отпада, програмираним притиском, температуром и временом трајања дејства водене паре омогућује уништавање микроорганизама у третираном отпаду. Уклањањем овог опасног својства отпад постаје неопасан, односно комунални отпад.

ДРОБИЛИЦА

Дробилица се користи за дробљење отпада који је већ стерилисан, са циљем смањења укупне запремине отпада и уситњавања истог до непрепознавања, чиме се онемогућава поновно коришћење оштрих предмета.

Искуство

У постројењу за третман инфективног отпада Института за ајвно здравље Србије преузима се отпад на основу до сада потписаних 50 уговора са здравственим установама, произвођачима ове врсте отпада. Радом сопствених лабораторија Институт произведе приближно 12 тона инфективног медицинског отпада, док се у постројењу додатно преради и 11 тона отпада преузетог из других здравствених установа. Постројење за прераду отпада поседује капацитете за још 1000 кг отпада на месечном нивоу.

АМБАЛАЖА ЗА ПРИВРЕМЕНО ОДЛАГАЊЕ И ТРАНСПОРТ ИНФЕКТИВНОГ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА

Правилником о управљању медицинским отпадом прописана је и амбалажа за одлагање инфективног медицинским отпадом, као и декларације (налепнице) које се морају налепити на сваки облик амбалаже.

- жуте кутије од ПВЦ материјала, по стандардима УН (водонепропусне, паропропусне и непробојне за оштре предмете), са патентираним поклопцем, који при преузимању отпада мора бити прописно затворен како би се избегло просипање оштрих предмета и спречило повређивање руковаоца отпадом.
- жуте кесе које, специфичне за инфективни отпад, отпорне на температуру стерилизације од 121° С.
- и кесе и контејнере за оштре предмете би требало преносити у плавим кутијама од 30 л какве се, углавном користе у патронажним службама.

